

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет германської філології і перекладу

(назва факультету)
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

«Німецька фразеологія в аксіологічному висвітленні : синхронія і діахронія»

для магістрантів першого курсу

галузь знань **03 Гуманітарні науки**

спеціальність **035 Філологія**

спеціалізація **035.04 Германські мови і літератури (переклад включно)**

освітній рівень **другий магістерський рівень**

освітня програма **Сучасні філологічні студії (німецька мова і друга іноземна мова) : лінгвістика та перекладознавство**

статус дисципліни **професійна**

Форма навчання денна

Навчальний рік 2022-2023

Семестр 1

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання німецька

**Форма підсумкового контролю
залік**

КИЇВ – 2022

1. Анотація навчальної дисципліни: розкривається семантика фразеологічних одиниць сучасної німецької мови в синхронічній та діяхронічній еволюції; відбувається формування здатності до аналізу та синтезу необхідного теоретичного матеріалу з першоджерел та підручників; проводити міні-дослідження на науковому рівні за окресленою проблемою; виявляти, ставити та вирішувати наукові проблеми в лінгвістичній і культурологічній галузях. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовному модулі. В *Модулі 1* розглядається корпус меліоративних фразеологізмів, подається структура оцінних фразеологізмів, аналізується своєрідність ціннісної картини світу, з'ясовуються особливості виникнення цінностей та відображення їх в оцінному значенні фразеологічних одиниць сучасної німецької мови. Важливе місце в курсі відводиться набуттю практичних навичок у професійно визначальних ситуаціях освітньої діяльності викладача закладу вищої освіти.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)

3 кредити ЄКТС; **90** год.,

у тому числі: лекції – **20** год. семінарські заняття – **10** год.

самостійна робота – **60** год.

3. Мета вивчення дисципліни: з'ясувати основні аспекти вивчення семантичної категорії оцінності у фразеології і розкрити поняття «*цінність*» в синхронічному та діяхронічному висвітленні.

4. Тематичний план занять

1.	Предмет і завдання курсу «Німецька фразеологія в аксіологічному висвітленні: синхронія і діяхронія»
2.	Національно-культурне світорозуміння та його відображення в мові.
3.	Ціннісна та оціннісна картини світу на прикладі оцінних фразеологічних одиниць сучасної німецької мови
4.	Культурологічні атрибути ціннісної картини світу.
5.	Багатоплановість системного опису цінностей у фразеології
6.	Оцінність як універсальна категорія. Особливості категорії оцінності у лінгвістики
7.	Вплив екстралінгвістичних факторів на вербалізацію цінностей і оцінок в мовній картині світу
8.	Методи виявлення аксіологічної інформації у фразеологічному значенні
9.	Синхронічний аспект відображення оцінок і цінностей у фразеології
10.	Діяхронічний аспект відображення оцінок і цінностей у фразеології
11.	Амбівалентна фразеологія.
12.	Категорія оцінності в лінгвістиці на прикладі фразеологічних одиниць сучасної німецької мови.
13.	Підгрунтя виникнення вивчення оцінності у лінгвістиці.
14.	Національно-культурні особливості меліор. фразеологізмів сучасної німецької мови (синхронічний аспект)
15.	Національно-культурні особливості меліор. фразеологізмів сучасної німецької мови (діяхронічний аспект)
16.	Національно-культурні особливості пейорат. фразеологізмів сучасної німецької мови (синхронічний аспект)
17.	Національно-культурні особливості пейорат. фразеологізмів сучасної німецької мови (діяхронічний аспект)
18.	Структура оцінних фразеологізмів: суб'єкт, об'єкт, характер і основа оцінки.
19.	Семантичні трансформації на рівні основ. або потенційних сем.
20.	Контекстна актуалізація потенційних оцінних сем в амбівалентних фразеологізмах.
21.	Лінгвальні та екстралінгвальні чинники виникнення фразеологічних одиниць.
22.	Особливості етимологічного аналізу сучасних німецьких фразеологізмів.
23.	Методологічні основи визначення оцінного значення фразеологізмів
24.	Основні методи визначення меліоративно оцінного компонента значення (метод індикаторів, трансформ. метод, аналіз семантичних компонентів)

5. Система оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

Система контролю й оцінювання знань, умінь та навичок з курсу «*Німецька фразеологія в аксіологічному висвітленні : синхронія і діяхронія*» передбачає декілька видів контролю.

Поточний контроль знань здійснюється як усно, так і письмово під час лекційних і семінарських занять: усне опитування, письмове виконання міні-тестів, усні короткі повідомлення, презентації power point.

Рубіжний контроль включає як усні, так і письмові форми. До усних належать: опитування, виступи з доповідями та рефератами, до письмових форм: міні-тести.

Підсумковий контроль написання МКР наприкінці семестру, складання заліку.

Форми та критерії оцінювання магістрантів

- **Семестрове оцінювання.** Протягом семестру оцінюється : аудиторна робота, самостійна робота. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи (на семінарському занятті)

Активна участь у занятті як індивідуально, так і в групі або парі підготовлена відповідь з практичного матеріалу, інформаційне повідомлення, презентація, ситуативний виступ, які відповідають змісту семінарського заняття, цікавий коментар, участь в обговорення відповідей інших студентів, правильно виконані практичні завдання як усно так і письмово.	«відмінно»
Не активна участь у занятті як індивідуально, так і в групі або парі, підготовлена відповідь з практичного або теоретичного матеріалу з теми семінарського заняття, виступ, презентація, ситуативний виступ, переважно правильно виконані практичні завдання.	«добре»
Пасивна участь у занятті. Робота переважно у групі, інформаційне повідомлення чи коментар демонструють не обізнаність у необхідному матеріалі до теми семінарського заняття, частково сформований артикуляційний навик, початковий рівень опрацювання теми, некоректне виконання практичних завдань.	«задовільно»
Пасивна участь у занятті, інформаційне повідомлення, виступ не підготовлені, не сформований артикуляційний навик, неправильне виконання практичного завдання	«незадовільно»
Неявка на заняття	«0»

Критерії оцінювання самостійної роботи

Виконанні на 90% практичні завдання	«відмінно»	50 балів
Виконані на 75% практичні завдання	«добре»	40 балів
Достатня відповідь на теоретичне запитання з 2-3 помилками та виконані на 60% практичні завдання	«задовільно»	30 балів
Виконані менш ніж на 60% практичні завдання	«незадовільно»	20 балів
Неявка на МКР		0 балів

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

- **підсумкове оцінювання** МКР, залік. Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу з дисципліни. МКР оцінюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб: «відмінно» – 50 балів; «добре» – 40 балів; «задовільно» – 30 балів; «незадовільно» – 20 балів; неявка на МКР – 0 балів.

Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи

Виконанні на 90% практичні завдання	«відмінно»	50 балів
Виконанні на 75% практичні завдання	«добре»	40 балів
Достатня відповідь на теоретичне запитання з 2-3 помилками та виконанні на 60% практичні завдання	«задовільно»	30 балів
Виконанні менш ніж на 60% практичні завдання	«незадовільно»	20 балів
Неявка на МКР		0 балів

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР. Магістранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку. Відмітка про залік у національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового балу студента за дисципліну таким чином: 90 – 100 балів – А; 82 – 89 балів – В; 75 – 81 балів – С; 66 – 74 балів – D; 60 – 65 балів – E; 40 – 59 балів – FХ; 39 балів і нижче – F. Магістранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60.

Критерії оцінювання відповіді на заліку

Магістрант повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано виклав зміст теоретичного питання. Повністю правильно розкрив і проаналізував практичне завдання, зробив самостійні висновки. Допустив до 1-2 лексичних, граматичних чи стилістичних помилок та 1-2 фонетичних.	«зараховано»
Магістрант в цілому розкрив теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. Правильно, але не повністю виконав та поверхово проаналізував практичне завдання. Допустив до 2-3 лексичних, граматичних чи стилістичних помилок та 2-3 фонетичних.	«зараховано»
Магістрант правильно визначив сутність теоретичного питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання. Правильно, але лише частково виконав практичне завдання, частково проаналізував і зробив висновки. Допустив до 4-5 лексичних, граматичних чи стилістичних помилок та 4 орфографічних.	«зараховано»
Магістрант частково та поверхово розкрив лише окремі положення теоретичного питання і допустив при цьому суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання. Практичне завдання виконав невірно. Допустив більше 8 лексичних, граматичних чи стилістичних помилок.	«не зараховано»

Організація оцінювання (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою програмою навчальної дисципліни форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіка оцінювання):

1-14 тижні навчання – поточне та рубіжне оцінювання (в усній та письмовій формі)

15-й тиждень навчання – підсумковий контроль (МКР, обчислення семестрового рейтингу)

17-й тиждень навчання – підсумковий контроль (залік)

Шкала відповідності оцінок

<i>Зараховано</i>	60 – 100
<i>Не зараховано</i>	0 – 59

6. Рекомендовані джерела

Основні(базові):

1. Аксиологическая лингвистика
<http://scicenter.online/obschee-yazykoznanie-scicenter/aksiologicheskaya-lingvistika-101238.html>
2. «Обусловленность аксиологических значений в немецкоязычном культурном пространстве» у міжнародному видавництві 'Science and Education a New Dimension: Humanities and Social Sciences', Vol. IX (45), Issue 253, 2021 June. (index Copernicus). P. 44-47.
3. Петрочук О.В. "Darstellungsbesonderheiten von axiologischer Bedeutung der Phraseologismen in den modernen deutschen Wörterbüchern" / Наукові записки національного університету "Острозька Академія". Серія "Філологічна" : збірник наукових праць, укладачі : Ш.В. Ковальчук, Л.М. Коцюк, С.В. Новоселецька. – Острог : Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2014. - Вип. 43. - С. 235-237.
4. Петрочук О.В. «Аксиологічність фразеологічних одиниць сучасної німецької мови». – Людина. Комп'ютер. Комунікація: збірник наукових праць за ред. О.П. Левченко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – с.162-164.
5. Петрочук О.В. «Diachronische Besonderheiten der meliorativen Phraseologismen» «Наукові записки Острозької академії». / Наукові записки національного університету "Острозька Академія". Серія "Філологічна" : збірник наукових праць, укладачі : Ш.В. Ковальчук, Л.М. Коцюк, С.В. Новоселецька. – Острог : Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2015. - Вип. 46. – С. 222-224.
6. Петрочук О.В. Кваліфікативні властивості лексичних одиниць семантичного поля «людська комунікація». / Матеріали Міжвузівської науково-практичної конференції "Сучасна філологія: теорія та практика". – Київ : Нац. акад. СБУ, 2019. – С. 215-221.
7. Сагер О.В. Sind Bewertungen Handlungen? / О.В. Сагер / Zeitschrift für germanische Linguistik. Deutsche Sprache in Gegenwart und Geschichte: <https://doi.org/10.1515/zfgl.1982.10.1.38>
10. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache / Thea Schippan. – Günter Narr Verlag Tübingen, 1992. – 307S.
11. Waliszewska K. Sprachliche Mittel der bewertenden Rede am Beispiel des Papsbildes Benedikt XVI. in deutschen und polnischen Preetexten. Eine Sprachpragmatische Untersuchung./ Waliszewska Karoline. – Wydanie 1, Poznań. –2016. – S. 41 – 80 :
https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/17539/1/Waliszewska_9788394739836.pdf

Додаткові:

1. Negative Bewertungen im Internet löschen – Übersicht & Tipps / <https://www.ra-plutte.de/negative-bewertungen-internet-loeschen-uebersicht-tipps/>
2. Proost K. Bedeutung und Standardinterpretation von Äußerungen mit negierten negativ-bewertenden Adjektiven./ Proost Kristel. – Deutsche Sprache, 37. – H. 1. – 2009. – S. 65-82.
3. Röhrich L. Lexikon der sprichwörtlichen Redensarten. – 5. Bände. – Freiburg, Basel, Wien, 2001. – 2700 S.
4. Walter. H. Wörterbuch deutscher sprichwörtlicher und phraseologischer Vergleiche. – Teil 1. – Hamburg: Verlag Dr. Kovač, 2008. – 334 S.
5. Walter. H. Deutsch-Russische Sprichwörter. Historisch etymologisches Wörterbuch mit europäischen Parallelen. – Redaktion von Joern-Martin Becker. – Greifswald, 2012. – 284 S.
6. Walter. H. Deutsch-Russisches Wörterbuch biblischer Phraseologismen. Mit historisch-etymologischen Kommentaren. / Walter, H., Mokienko, V.– 1. Aufl. – Greifswald: Universität Greifswald. Philosophische Fakultät, 2009. – 199 S.
7. Walter. H. Ein Buch mit sieben Siegeln. Historisch etymologische Skizzen zur deutschen Phraseologie. / Walter, H., Mokienko, V.– Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald. Philosophische Fakultät, Institut für Fremdsprachliche Philologien. Greifswald, 2011. – 460 S.

8. Woźniak J. Fachphraseologie am Beispiel der deutschen und der polnischen Fassung des Vertrags von Lissabon (Danziger Beiträge zur Germanistik, Bd. 52). / Joanna Woźniak. – Frankfurt/Main, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Warszawa, Wien: Peter Lang. – 2016. – 305 S.